

Berninpaimenkoiran ihanneprofiili luonnetestissä

Taustaa:

Rotumääritelmän mukaan berninpaimenkoira on ihastuttava perhekoira, joka käyttäytyy varmasti jokapäiväisissä tilanteissa. Se on tarkkaavainen, valpas ja peloton. Berninpaimenkoira on hyväntahtoinen ja uskollinen tuttujen seurassa, itsevarma ja ystävällinen vieraita kohtaan. Temperamentiltaan se on kohtuullinen ja helppo kouluttaa. Rotumääritelmän mukaan berninpaimenkoiran luonteessa ei saa olla epävarmuutta. Hylkääviä piirteitä ovat aggressiivisuus, hermostuneisuus, arkuus sekä vihaiisuus.

Berninpaimenkoiria on paljon mukana Hali-Berni -toiminnassa, eli eläinavusteisessa vapaaehtoistyössä mm. lasten ja vanhusten parissa. Myös monet lapsiperheet päätyvät berninpaimenkoiraan juurikin sen luonteen vuoksi. Rodun käyttötarkoituksen ollessa pääasiassa luotettava perheenjäsen, on avoin, tasapainoinen ja varma luonne ensisijaisen tärkeä ominaisuus.

Ihanteellinen berninpaimenkoira on kotona rauhallinen, sen kanssa on helppo matkustaa ja liikkua. Se tarkkailee ympäristöä, mutta ei reagoi turhan takia. Se nauttii perheen kanssa tekemisestä ja lenkkeilystä. Se sopii erilaisiin harrastuksiin ja sen kanssa on mukava tehdä töitä.

Luonnetestissä koiraa katsotaan kokonaisuutena koko testin ajan. Testissä on erikoiskokeita eri osa-alueille, joiden tarkoitus on tarkentaa koiran käyttäytymistä. Luonnetestissä on kaksi tuomaria arvioimassa koiran käyttäytymistä ja tuomarit vievät luonnetestiradan läpi koiralle sopivalla voimakkuudella. Vaikka koira kuormitetaan koko ajan, niin herkemmille koirille ärsykkeet esitetään kevyemmin kuin vahvemmille koirille. Jos näyttää, että koira ei kestä luonnetestin tuomaa kuormitusta, testi keskeytetään.

Rotumääritelmässä mainitut luonteen ominaisuudet tulevat luonnetestissä parhaiten esiin seuraavissa osa-alueissa: **luoksepäästävyys, hermorakenne, terävyys, toimintakyky ja laukauspelottomuus.**

Luoksepäästävyys

Luoksepäästävyydellä tarkoitetaan koiran suhtautumista vieraisiin henkilöihin. Koira joka ei tahdo oma-aloitteisesti tutustua uusiin ihmisiin, kutsutaan pidättyväiseksi. Hyväntahtoinen, eli ystävällinen koira hakeutuu mielellään vieraankin ihmisen luo. Avoimuus tarkoittaa sitä, että koiran todellinen mieliala tulee selvästi esille, oli se sitten ihmisen kannalta myönteistä tai kielteistä.

Berninpaimenkoiran luoksepäästävyuden ihanne on **+3, hyväntahtoinen, luoksepäästävä ja avoin.** Luonnetestissä luoksepäästävyuden erikoiskoe on alussa, jossa tuomari haastattelun jälkeen tutustuu koiraan. Berninpaimenkoiran kuuluu tutustua iloisesti ja ystävällisesti tuomariin. Koiran luoksepäästävyyttä tarkastellaan koko testin ajan ja berninpaimenkoiran kuuluu olla luoksepäästävä koko testin ajan.

Toivottu piirre: Berninpaimenkoira hakeutuu mielellään vieraan luo ja pitää ihmisen läheisyydestä. Tavatessaan uusia ihmisiä berninpaimenkoira lähestyy heitä iloisesti ja kiinnostuneesti.

Ei-toivottu piirre: Tavatessaan uusia ihmisiä berninpaimenkoira jää omasta tahdostaan kauemmaksi tai pyrkii välttelemään kohtaamista. Koira saattaa haukkua ja murista tai pyrkiä väistämään vieraan ihmisen kosketusta.

Hermorakenne

Hermorakenteella tarkoitetaan koiran synnynnäistä heikko- tai vahvahermoisuutta sen joutuessa voimakkaisiin ja vaihteleviin sisäisiin jännitystiloihin. Hyvän hermorakenteen omaava koira hallitsee jännitystilat ilman luonnotonta uupumusta, hysteriaa tai muita merkkejä sisäisen tasapainon järkkymisestä. Huonon hermorakenteen omaavan koiran toiminta muuttuu epänormaalksi suhteessa ärsykkeisiin. Huonohermoinen koira saattaa alkaa läähättämään, kävelemään hermostuneesti edestakaisin tai muuten käyttäytymään hermostuneesti. Lisäksi se vaatii pidemmät ajat palautuakseen ärsykkeistä. Heikko hermorakenne saa rauhallisen koiran käyttäytymään omaa temperamenttiaan vilkkaammin.

Berninpaimenkoiralle ihanteellinen tulos on **+ 2 tasapainoinen.**

Toivottu piirre: Kohdatessaan uusia tilanteita, berninpaimenkoira voi hetken harkita ennen tutustumista uuteen tilanteeseen, mutta lähestyy kuitenkin kiinnostuneesti kohdetta. Tutustuttuaan uuteen tilanteeseen berninpaimenkoira hyväksyy tilanteen.

Ei-toivottu piirre: Kohdatessaan uuden tilanteen, berninpaimenkoira hermostuu, sillä saattaa ilmetä sijaistoimintoja, se voi haukkua, juosta tai ravistella itseään purkaakseen sisäisiä jännityksiä. Tutustuttuaan kohteeseen sille saattaa jäädä epäluuloinen asenne sitä kohtaan, eikä se välttämättä palaudu ikävästä tilanteesta tai tarvitse siihen kohtuuttoman paljon aikaa.

Terävyys

Terävyys on ominaisuus, joka saa koiran reagoimaan aggressiivisesti tuntiessaan itsensä uhatuksi. Terävyysaste on kääntäen verrannollinen ärsytyskynnyksen korkeuteen. Koska berninpaimenkoira on seurakoira ja myös lapsiperheiden suosiossa, terävyyttä ei tulisi olla lainkaan. Koska berninpaimenkoiria käytetään eläinavusteisessa harrastuksissa, on tärkeää, että koira ei reagoi aggressiolla oudosti käyttäytyviä ihmisiä kohtaan. Vanhukset, vammaiset ja lapset saattavat liikkua epämääräisesti tai heillä on tahdottomia liikkeitä. Koira ei saisi osoittaa aggressiota näitä ihmisiä kohtaan.

Berninpaimenkoiran ihanne on **+1b Koira joka ei osoita lainkaan terävyyttä**. Bernillä ei missään tilanteessa saisi olla jäljelle jäävää hyökkäyshalua. Jos koiralla on pieni (+1a) tai kohtuullinen terävyys(+3), on sillä oltava riittävän hyvä hermorakenne, joka tasapainottaa aggression käyttöä.

Toivottu piirre: Kun koira kohden osoitetaan hyökkävää käytöstä, berninpaimenkoira reagoi hyvin laimeasti tai ei lainkaan hyökkäykseen. Se saattaa haukahtaa ihmisen hyökätessä, mutta ei osoita aggressiota hyökkääjää kohti. Jos terävyyttä on, on toivottavaa, että koira hyökkääjän lähestyessä väistää. On myös tärkeää, että koira palautuu hyökkäyksestä ja hyväksyy hyökkääjän, kun tämä lopettaa hyökkävän käytöksen ja käyttäytyy ystävällisesti koira kohtaan.

Ei-toivottu piirre: Berninpaimenkoira reagoi aggressiivisesti hyökkäykseen, haukkuu tai yrittää jopa purra hyökkääjää. Koira ei palaudu tilanteesta tai pelkää. Koira käyttäytyy hyökkävästi ihmistä kohtaan, vaikka hyökkääjä on lopettanut hyökkävän käytöksen ja muuttunut ystävälliseksi koira kohtaan.

Laukauspelottomuus

Laukauspelottomuus on ääniarkuutta, joka on usein yhteydessä hermorakenteeseen. Koiralla, jolla on laukausarkuutta, on yleensä muitakin arkielämässä esiin tulevia arkuuksia ja/tai pelkoja, kuten esim. ukkosen tai ilotulitteiden pelkoa. Ääniarkuus kookkaan ja voimakkaan koiran kanssa aiheuttaa monenlaista hankaluutta arkielämässä, ei pelkästään ilotulituksen tai ukkosen aikana.

Koiran laukauspelottomuus testataan luonnetestissä ampumalla 9 mm paukkupanoksilla vähintään kaksi ja enintään viisi laukausta.

Laukausvarmaksi nimitetään koira, joka käyttäytyy täysin välinpitämättömästi laukauksiin tai joka on niistä vain normaalilla tavalla kiinnostunut.

Berninpaimenkoiralla ihanne on **+++ laukausvarma**, mutta hyväksyttävä tulos on myös **++ laukauskokematon**.

Laukausaltis koira reagoi selvästi ja suunnilleen samalla tavalla jokaiseen laukaukseen rauhoittumatta tai hermostumatta enempää.

Laukausarka koira reagoi laukaukseen hermostuneesti ja sillä on vaikeuksia mielen tasapainon palauttamisessa. Seuraavat laukaukset lisäävät koiran hermostuneisuutta ja koira pyrkii pois tilanteesta.

Paukkurtyisäksi kutsutaan koira, joka reagoi laukauksiin epänormaalin kiihkeästi esimerkiksi haukkumalla ampujan suuntaan, mutta ei osoita hermostuneisuutta.

Laukauskokematon koira reagoi ensimmäiseen laukaukseen rauhottomasti, mutta palautuu laukauksesta

nopeasti ja toistetut laukaukset aiheuttavat pienemmän reaktion. Laukauskokematon koira siedättyy laukauksiin, kun se kuulee niitä lisää.

Laukausvarma koira on joko välinpitämätön laukauksia kohtaan tai on niistä vain normaalilla tavalla kiinnostunut.

Toimintakyky

Toimintakyky on koiran kyky toimia oikealla tavalla ilman ulkoista pakkoa koiran kohdatessa todellisia tai kuviteltuja uhkia joutumatta pelon valtaan ja keskeyttämättä toimintaansa. Lähin vastaava inhimillinen vastine toimintakyvylle on rohkeus. Hyvä toimintakyky tarkoittaa sitä, että koira pystyy pelostaan huolimatta toimimaan tilanteeseen sopivalla tavalla. Hyvä toimintakyky tarkoittaa sitä, että koira pystyy pelostaan huolimatta toimimaan tilanteeseen sopivalla tavalla ja tarvittaessa voittamaan pelkonsa päästäkseen päämääräänsä. Koiran käsitys tilanteesta perustuu sen perimään ja kokemuksiin.

Toimintakyky ei ole pelkästään synnynnäinen ominaisuus, joka pysyisi samana kaikissa tilanteissa, vaan siihen vaikuttavat monet muuttujat. Yleensä koira on toimintakykyisempi eli rohkeampi kotonaan tai tutussa ympäristössä, kuin vieraassa paikassa.

Berninpaimenkoiran toimintakyvyn ihanne on **+1a kohtuullinen**, joka tarkoittaa sitä, että berninpaimenkoira pystyy toimimaan järkevästi yllättävässä tilanteessa hyvin vähäisellä omistajan tuella, vaikka olisikin pelästynyt tilannetta aluksi.

Toivottu piirre: Berninpaimenkoira kykenee yllättävässä tilanteessa mahdollisesta pelästyksestään huolimatta toimimaan asianmukaisella tavalla ja vain vähäisellä omistajan avustuksella.

Ei-toivottu piirre: Berninpaimenkoira pelästyy niin, että jähmettyy tai pakenee paikalta eikä pysty toimimaan yllättävässä tilanteessa tai esim. luonnetestin pimeässä huoneessa, jonne se joutuu kuormittuneena. Pimeässä huoneessa ei ole ulkopuolista uhkaa, vain koiran oma mielikuvitus.

Luonnetestin muut osiot eivät ole niin merkittäviä berninpaimenkoiran pääasiallisten käyttöominaisuuksien kannalta, mutta niissäkin on määritelty rodulle omat ihanteet.

Puolustushalu

Puolustushalulla tarkoitetaan koiran synnynnäistä taipumusta puolustaa aktiivisesti ohjaajaansa ja itseään. Aktiivisella puolustuksella tarkoitetaan koiran hyökkäystä tai hyökkäysyritystä ja/tai haukkumista. Puolustushalu vaihtelee ympäristön, koiran mielialan ja tilanteen mukaan.

Ihanne berninpaimenkoiralla on **+1 pieni**. Puolustushalu voi vaihdella myös liittyen sukupuoleen, uroksilla puolustushalu voi olla voimakkaampi kuin nartuilla

Toivottu piirre: Jos berninpaimenkoiran omistajaan kohdistuu hyökkäävää käytöstä toisen ihmisen taholta, berninpaimenkoira asettuu hyökkääjän ja omistajan väliin pyrkien passiivisesti estämään hyökkäystä. Koira on omistajan ja hyökkääjän välissä osoittamatta pelkoa, mahdollisesti väistäen hyökkääjää vasta viime hetkellä, kohdistamatta kuitenkaan aggressiota hyökkääjään. Huomioitavaa, että tällöin koira voi saada tulokseksi myös **-1 haluton** koska aktiivinen puolustaminen puuttuu.

Hyväksyttävää on myös että koira haukkuu hieman tai voimakkaasti ja pysyy koko hyökkäyksen ajan omistajansa edessä tai vierellä. Tällöin tulos on +3, kohtuullinen hillitty. Berninpaimenkoiralla tulee olla suuri kynnys purra ihmistä, joten sen ei tarvitse osoittaa hyökkäävyyttä ihmistä kohtaan edes puolustaessaan omistajaansa.

Molemmissa tapauksissa koiran tulee hyväksyä hyökkääjä, kun tämä lopettaa hyökkäyksen ja käyttäytyy ystävällisesti.

Ei-toivottu piirre: Berninpaimenkoira on täysin haluton puolustamaan omistajaansa, pelkää ja pakenee paikalta tai sen puolustushalu on hillitsemätön eikä se palaudu tilanteesta, vaan jatkaa hyökkäävää käytöstä vaikka hyökkääjä olisi lopettanut hyökkäyksen ja käyttäytyy ystävällisesti.

Taisteluhalu

Taisteluhalu on koiran synnynnäinen taipumus nauttia lihasten ja leukojen käytöstä, sekä halu tavoittaa päämääräänsä ilman aggressiota. Ihanne berninpaimenkoiralla on **+2b kohtuullisen pieni**.

Erikoiskokeena on alun leikki, jossa katsotaan miten koira taistelee vieraan ihmisen kanssa. Leikki aloitetaan puukapulalla ja lelua mahdollisesti pehmennetään koirasta riippuen. Tässä katsotaan, miten koira tarttuu leluun, miten se pitää siitä kiinni ja miten se nauttii leukojensa käytöstä.

Koiran taisteluhalua mitataan myös luonnetestin kelkkakokeessa, jossa koiralla on mahdollisuus taistella koko kehollaan epämääräisesti liikkuvaa lähestyvää hahmoa vastaan. Taisteluhalua koira käyttää selvittämään oudot tilanteet. Taisteluhalua kutsutaan koiran moottoriksi, jonka avulla se suoriutuu ikävistä tilanteista

Toivottu piirre: Taisteluhalu on koiran moottori, jonka avulla se voi selvittää tilanteet ilman aggressiota. Toivottavaa on, että berninpaimenkoiralla on sen verran taisteluhalua, että se pystyy selvittämään vastaan tulevat tilanteet itse.

Ei-toivottu piirre: Taisteluhalua ei ole ollenkaan. Koira ei ole kiinnostunut tai ei halua selvittää ongelmatilanteita.

Temperamentti

Temperamentti on koiran kyky reagoida järkevästi, oikea-aikaisesti, oikea-suuntaisesti ja oikealla voimakkuudella koiran ympäristön ärsykkeisiin. Berninpaimenkoiran tulisi ensin hieman miettiä ja sitten vasta toimia. Erikoiskokeena luonnetestissä on tynnyri. Tynnyri pyörii koirakon perään ja katsotaan, miten oikeasuuntaisesti ja oikealla voimakkuudella koira tynnyriin reagoi. Koiran temperamenttia kuitenkin seurataan koko testin ajan. Hermorakenteen heikkous saa koiran käyttäytymään omaa temperamenttiaan vilkkaammin. Liiallinen temperamentti voi näkyä myös liiallisena mielikuvituksena ja sitä kautta aiheuttaa koiralle levottomuutta ja tasapainottomuutta.

Berninpaimenkoiran ihanne on **+2 kohtuullisen vilkas**. Kohtuullisella temperamentilla varustettu berni sopii hyvin perhekoiraksi. Myös **+3 vilkas** temperamentti on hyväksyttyä berninpaimenkoiralle. Liiallinen vilkkaus voi kuitenkin tehdä koirasta rauhottoman oloisen sekä hankalamman kouluttaa ja käsitellä. Suuren, vilkkaan koiran nopeat liikkeet ja väistöt voivat aiheuttaa vaaratilanteita lapsiperheessä.

Toivottu piirre: Berninpaimenkoiran huomio on ärsykkeissä, sen liikkeet ovat järkeviä ja hyvin hallittuja. Mielummin hieman loivat ja harkitut liikkeet.

Ei-toivottu piirre: Berninpaimenkoirassa on havaittavissa tasapainottomuutta tai se on kykenemätön keskittymään. Suuren koiran kanssa liiallinen vilkkaus on hallitsemattomampaa kuin liian vähäinen vilkkaus.

Kovuus

Kovuudella tarkoitetaan sitä, miten koira muistaa ne ikävät tilanteet, joita sille on aiheutettu, kun se tulee uudestaan paikkaan, jossa sille on aiheutettu mielenjärkytystä. Erikoiskokeena luonnetestissä on haalari/sateenvarjo. Koira kävelee ohjaajan kanssa eteenpäin, kun haalari nousee tai sateenvarjo avautuu yllättäen sen edessä. Tarkoitus on, että koira ei ehdi tarkistaa mikä tuo yllättävä tilanne oli, vaan ohjaaja kääntyy heti takaisin. Kun koirakko lähestyy uudelleen paikkaa, jossa yllättävä tilanne tapahtui, katsotaan miten koira siihen reagoi. Hieman pehmeä koira saattaa hieman niitata tai väistää kohtaa. Kova koiran kävelee suoraan uudelleen samaan paikkaan. Pehmeä koira jarruttaa jo jonkun matkan päässä, se saattaa kieltäytyä kulkemasta kohdasta tai väistää reilusti ikävää kohtaa. Pehmeyttä näkee muuallakin luonnetesti radalla, kuin vain erikoiskokeessa.

Ihanne Berninpaimenkoiralla on **+1 hieman pehmeä**. Hieman pehmeä koira muistaa paikan, missä se on kokenut järkytyksen, mutta suostuu tulemaan uudelleen paikkaan, vaikka väistääkin hieman. Kova koira ei muista ikäviä tilanteita, vaan on heti valmis kohtaamaan uudelleen saman järkytyksen. Pienellä pehmeydellä

varustettu berninpaimenkoira on helpompi kotikoira kuin kova koira. Hieman pehmeä koira oppii asiat nopeammin ja helpommin eikä tarvitse niin paljon toistoja muistaakseen oppimansa asiat. Hyväksytyä on myös **+3 kohtuullisen kova**.

Kova koira on vaativampi koulutettava, se vaatii enemmän toistoja oppiakseen ja kouluttajalta taitoa opettaa asiat johdonmukaisesti ja täsmällisesti. Kova koira ei myöskään arkisissa tilanteissa niin herkästi kunnioita esimerkiksi asetettuja rajoja tai rajoitteita. Kova ja taistelutahtoinen berninpaimenkoira voi olla haastava koulutettava ja käsiteltävä joka vaatii paljon omistajaltaan. Hyvä koulutettavuus on berninpaimenkoiran tärkeimpiä ominaisuuksia, pitäen mielessä rodun pääasiallisen käyttötarkoituksen, eli perhekoiran.

Jos koirassa on paljon pehmeyttä, se muistaa ikäviä tilanteita pitkää ja yrittää välttää niitä. Pehmeä koira on haasteellinen juurikin sen takia.

Toivottu piirre: Berninpaimenkoira voi hieman väistää paikkaa, jossa ikävä tilanne on tapahtunut. Pieni muistijälki ikävästä tilanteesta helpottaa koiran kouluttamista.

Ei-toivottu piirre: Liiallinen pehmeys voi aiheuttaa vaikeuksia koiran kanssa, kun se ei uskalla kohdata ikävää paikkaa tai väistää tilannetta voimakkaasti. Myös liiallinen kovuus tekee koirasta hankalan, koska tällöin koira

Berninpaimenkoiran ihanneprofiili luonnetestin mukaan

I Toimintakyky kerroin 15

+1a kohtuullinen

II Terävyys kerroin 1

+1b Koira joka ei osoita lainkaan terävyyttä

III Puolustushalu kerroin 1

+1 pieni

IV Taisteluhalu kerroin 10

+2b kohtuullisen pieni

V Hermorakenne kerroin 35

+2 Tasapainoinen

VI Temperamentti kerroin 15

+2 kohtuullisen vilkas

VII Kovuus kerroin 8

+1 hieman pehmeä

VIII Luoksepäästävyys kerroin 15

+3 hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin

Laukauspelottomuus

+++ laukausvarma

++ laukauskokematon